

י"ח סיון תשע"ג
27 מאי 2013

חוזר מס הכנסה מס' 2/2013 – רשות המסים
בנושא: תיקון 190 לפקודה - הוראות סעיף 9א למתן פטור על הקצבה המזכה

תוכן העניינים

עמוד	נושא
2	1. מבוא
2	2. סעיף 9א - רקע כללי והשינויים שהוכנסו בסעיף
2	2.1 ניתוק קצבת השארים מהוראות סעיף 9א לפקודה
3	2.2 הקצבה המזכה והקצבה המוכרת
4	2.3 נוסחת השילוב ונוסחת הקיזוז
4	2.4 היוון מרכיב הפטור בקצבה
4	2.5 היוון הקצבה המוכרת
5	3. הפטור על הקצבה המזכה
5	3.1 הגדרות
5	3.2 קביעת הפטור לקצבה המזכה
5	3.3 הסכום הפטור
5	3.4 העלאת הפטור ממס על הקצבה המזכה באופן מדורג
6	4. סעיף 9א(ג) – נוסחת הקיזוז
6	4.1 מטרת נוסחת הקיזוז
6	4.2 הגדרות
8	4.3 חישוב הקיזוז מהפטור (הקצבה הפטורה) עפ"י נוסחת הקיזוז
9	4.4 הבהרות
12	4.5 הוראות מעבר
13	5. היוון קצבאות וחישוב הקצבה הפטורה לאחר היוון
13	5.1 היחס בין סעיף 23 לחוק הפקוח על קופות הגמל לבין סעיף 9א(ה) לפקודה
13	5.2 משיכה כדין של כספים מקופת גמל לקצבה בסכום חד-פעמי
14	5.3 היוון קצבאות בפטור ממס
14	5.4 הגדרות
14	5.5 חישוב הפחתת הפטור על הקצבה לאחר היוון (הקצבה הפטורה)
15	5.6 הבהרות
18	5.7 הוראות מעבר
22	6. מנגנון חישוב הפטור בקליפת האגוז
24	7. הנחיות לפעולה

1. מבוא

תיקון 190 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961 (להלן: "תיקון 190" או "התיקון"; "הפקודה"), עוסק בעיקר, בהרחבת מסגרת הטבות המס הניתנות מכח סעיף 9א לפקודה, בעת משיכת כספים באפיק החיסכון לקצבה. מטרת התיקון, הינה להתמודד עם השינויים שחלו הן במציאות הפנסיונית, והן בשינויים שחלו בשנים האחרונות בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005 (להלן: "חוק הפיקוח על קופות גמל"). תיקונים 3 ו-5 לחוק זה, קבעו כי כל הפקדות התגמולים לקופות גמל החל משנת 2008 ואילך, הינן הפקדות למטרת קצבה בלבד. במסגרת תיקונים אלו, קבע המחוקק קצבת מטרה מזערית (4,356 ₪ ב-2012), תוך מתן אפשרות למשיכות חד פעמיות לסכומים שנצברו מעבר לכך, בכפוף להוראות החוק. תיקון 190 מתאים את הוראות המיסוי החלות על קצבאות למדיניות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון, כפי שבאה לידי ביטוי בחוק הפיקוח על קופות גמל.

מעבר לכך, יצוין כי החל מאמצע שנות ה-90, השוק הפנסיוני עובר מתשלום קצבה לפי צבירת זכויות, לתשלום של קצבה חודשית הנגזרת מסכום הצבירה. תיקון 190 מתאים את הוראות המיסוי למגמה זו.

עם הפיכת קופות הגמל למסלול לחיסכון לקצבה בלבד, במסגרת תיקון 3, נוצר צורך להפחית, במקביל, את המס המוטל על קצבאות, וזאת, כחלופה לאפשרות שהייתה לפני כן לבצע משיכה חד פעמית (הונית) בפטור ממש. התיקון מיישם תפיסה זו.

ההקלות בכללי המיסוי יאפשרו לנישומים גמישות רבה יותר בבחירה בין קבלת קצבה חודשית לבין משיכתה בסכום חד פעמי (הוון קצבה)¹. מהלכים אלו עשויים לעודד את הציבור להגדיל את הפקדותיו לקצבה.

חוזר זה יעסוק בעיקר בתיקון סעיף 9א לפקודה, המהווה את עיקרו של תיקון 190.

תחולת תיקון 190 הינה מיום 1.1.2012, אלא אם נאמר אחרת.

2. סעיף 9א - רקע כללי והשינויים שהוכנסו בסעיף

סעיף 5(2) לפקודה קובע את "הקצבה" כהכנסה חייבת. סעיף 9א לפקודה מעניק הקלות במיסוי קצבאות, בהתאם להוראות והתנאים שיפורטו להלן. הגדרת **קצבה** בסעיף, כוללת למעשה, את כל הקצבאות המשולמות מאת מעביד או מקופת גמל, וכן קצבה המשתלמת עפ"י ביטוח מפני אובדן כושר עבודה, ולמעט קצבאות שארים המטופלות במסגרת סעיף 9(16) לפקודה.

2.1 ניתוק קצבת השארים מהוראות סעיף 9א לפקודה

במסגרת סעיף 9א כנוסחו לפני תיקון 190, נקבע פטור לקצבה המשולמת על ידי מעביד או קופת גמל לפורשים, לשארים, ולנכים המקבלים קצבת אובדן כושר עבודה או קצבת נכות. בנוסף, נקבע פטור אלטרנטיבי לשארים באמצעות סעיף 9(16) לפקודה, עם קשר מורכב בין הסעיפים. בתיקון 190, נותק הקשר האמור, וכל קצבאות השארים

¹ כהגדרת המונח במסגרת סעיף 23 לחוק הפיקוח על קופות הגמל.

מכל המקורות, זכאיות בעקבות התיקון לפטור ממס על פי הוראות סעיף 9(16) לפקודה, ומנגד בוטל הפטור שהיה קבוע להם במסגרת סעיף 9א.

2.2 הקצבה המזכה והקצבה המוכרת

בסעיף 9א במתכונתו הישנה ניתן פטור לחלק מהקצבה המזכה, ולחילופין ניתן פטור לקצבה המוכרת. במטרה לעודד הפקדות לקצבה המוכרת, הורחב הפטור כך שהפטור לקצבה המוכרת יתווסף לפטור לקצבה המזכה. בהתאם לכך, בעקבות תיקון 190, מבצע סעיף 9א לפקודה, חלוקה ל-2 קבוצות של קצבאות:

2.2.1 קצבה מוכרת

מטרת הקצבה המוכרת הינה שלא למסות קצבאות שמקורן בכספים שחויבו במס בעת הפקדתם או שמקורם בכספים ששולמו על ידי היחיד והוא לא היה זכאי להטבות מס בעת הפקדתם. "קצבה מוכרת" מוגדרת כחלק מקצבה המשולמת ע"י קופת גמל לקצבה שאינה קרן ותיקה², הנובע מתשלומים פטורים. "תשלומים פטורים" מוגדרים כדלהלן:

- הפקדות מעביד לקופ"ג לקצבה על חשבון מרכיב תגמולי המעביד, החייבות במס במועד הפקדתן, לפי סעיף 3(ה3) לפקודה, ובתוספת סכום ששילם העובד, מעבר לשיעור ההפקדה המרבי שהוא מוכפל בשכר הממוצע במשק או בשכרו, כנמוך מבניהם; "השכר הממוצע במשק" - כהגדרתו בסעיף 3(ה3).
- כספים שמקורם בכספי פיצויים (בקופה לא משלמת), אשר המס בגין שולם, והופקדו בחשבון חדש (בקופה לא משלמת).
- כספים שהועמדו לרשותו של "מוטב" לאחר פטירת עמית (בקופה לא משלמת) – והופקדו בחשבון חדש (בקופה לא משלמת).
- הפקדות של עמית עצמאי לקופ"ג לקצבה שלגביהן לא היה זכאי לזיכוי לפי סעיף 45א לפקודה או לניכוי לפי סעיף 47 לפקודה.
- התשלומים הפטורים כאמור לעיל, שהיו בקופת גמל של יחיד בעת שנפטר לאחר גיל 75, זאת בהתאם ובכפוף להוראות סעיף 9א(ו)(2) לפקודה.

סעיף 9א(ב1) לפקודה, קובע כי קצבה מוכרת שמקבל יחיד שמלאו לו 60 שנים, או יחיד שהגיע לגיל פרישה עקב נכות צמיתה בדרגה של 75% או יותר, תהיה פטורה ממס. יודגש כי, הפטור הניתן לקצבה מוכרת הינו נוסף לפטור הניתן לחלק מ"קצבה מזכה". יחיד יכול ליהנות משני הפטורים, שלא כפי המצב עובר לתיקון.

² כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק הפיקוח על קופות הגמל.

2.2.2 קצבה מזכה

סך כל הקצבאות שמקבל אדם למעט קצבה מוכרת.

יצוין כי חוזר זה מטפל בנושא הקצבה המזכה בלבד, ואינו מטפל בנושא הקצבה המוכרת, שכולה פטורה וללא תקרה – לגביה, צפויה רשות המסים לפרסם חוזר מקצועי בעתיד.

2.3 נוסחת השילוב ונוסחת הקיזוז

ערב תיקון 190, היה קשר מורכב בין משיכת מענקי פרישה פטורים לבין קבלת קצבה פטורה, ופטורים אלו היו חלופיים אחד לשני. הקשר בין סכום מענק הפרישה הפטור (כסכום הון) לפגיעה בקצבה נבע מנוסחה מורכבת הידועה כ"נוסחת השילוב". נוסחה זו התאימה למצב שהיה קיים במועד חקיקתה, בו חלק ניכר מהעובדים מלאו את כל תקופת עבודתם באותו מקום עבודה. משכך, הפרישה והקצבה הינם אירועים שלובים ומכאן באה נוסחת השילוב.

לאור ההתפתחות התעסוקתית, ריבוי מקומות העבודה וריבוי המקורות לקצבה, נתקבלו בנוסחת השילוב תוצאות אבסורדיות. כך למשל, היו מקרים שבהם מי שמשך פיצויים פטורים בעבור 30 שנות עבודה, 15 שנה לפחות לפני תשלום הקצבה, קיבל את מלוא הפטור על הקצבה, ומנגד, מקרים שבהם מי שמשך פיצויים פטורים בעבור 5 שנות עבודה, פגע במלוא הפטור על קצבתו. על מנת להתמודד עם בעיה זו, נקבעה במסגרת תיקון 190 נוסחה חדשה - **נוסחת הקיזוז** - המקבעת פגיעה יחסית של כל מענק פטור, בדרך של קיזוז ופגיעה בקצבה הפטורה או ביכולת ההיוון של הפורש. ראו הרחבה לעניין נוסחת הקיזוז במסגרת סעיף 4 להלן.

2.4 היוון מרכיב הפטור בקצבה

עד לתיקון 190, היה קשר חד-חד ערכי בין הסכום ההוני המתקבל מהיוון המרכיב הפטור שבקצבה (בהתאם למקדם האישי שנקבע למבוטח), ובין חלק הקצבה המהוון. בעקבות תיקון 190 למעשה הומרה הקצבה הפטורה, לסכום הון אותו ניתן למשוך בפטור, תוך שימוש במכפיל כפי שנקבע בחוק. ראו הרחבה לעניין היוון קצבאות וחישוב הקצבה הפטורה לאחר ההיוון, במסגרת סעיף 5 להלן.

2.5 היוון הקצבה המוכרת

מאחר והקצבה המוכרת פטורה במלואה וללא תקרה, הוטלו בסעיף הגבלות על היוון קצבה מוכרת בפטור, ונקבעו שיעורי מס החלים על היוון הקצבה המוכרת (שכן, לאחר ההיוון, חלק מהסכום המהוון שמקורו ברווחים שנצברו על סכומי הקצבה המוכרת אינו פטור ממס). הוראות סעיף 9א מונעות כפל המס על היוון קצבה הנובעת מכספים שהופקדו לאחר ששולם בגינם מס. כאמור, הרחבה בנושא הקצבה המוכרת, צפויה להתפרסם בחוזר נפרד.

3. הפטור על הקצבה המזכה

3.1 הגדרות

- 3.1.1. "קצבה מזכה" - סך כל הקצבאות שמקבל אדם, למעט קצבה מוכרת.
- 3.1.2. "תקרת קצבה מזכה" - 8,190 ₪ (בשנת 2012) צמודים למדד ינואר בכל שנה.
- 3.1.3. ההקלות במיסוי קצבה מזכה ניתנות רק למי שהגיע ל"גיל פרישה", כהגדרת מונח זה במסגרת הסעיף; "גיל פרישה" - כמוגדר בסעיף 1 לפקודה (הקובע כי גיל פרישה הינו כמשמעותו בחוק גיל פרישה, התשס"ד - 2004), ובנוסף גם מי שפרש בשל נכות צמיתה בשיעור 75% לפחות, שנקבעה לפי הוראות סעי' 9(5) לפקודה.
- 3.1.4. ישנה משמעות למועד בו התחיל היחיד לקבל קצבה מזכה. ולכן נוספה ההגדרה: "גיל הזכאות" - גיל הפרישה, או הגיל שבו החל היחיד לקבל קצבה מזכה, כולה או חלקה, לפי המאוחר.

3.2 קביעת הפטור לקצבה המזכה

סעיף 9א(ב) לפקודה קובע כי חלק מקצבה מזכה או כולה, שמקבל יחיד שהגיע לגיל פרישה, תהיה פטורה ממס (להלן: "הפטור לקצבה") עד לסכום השווה ל-67% מתקרת הקצבה המזכה.

3.3 הסכום הפטור

הפטור נקבע כאמור בשיעור מתוך תקרת הקצבה המזכה, וללא תלות בגובה הקצבה שמקבל היחיד. מכאן, שהקצבה הפטורה הינה סכום אחיד, מוחלט ולא יחסי לכל מי שהגיע לגיל הזכאות. למען הסר ספק יודגש, כי על אף שיייתכן והפטור (המחושב כאמור בסעיף 3.2 לעיל) יעלה על גובה הקצבה, בשום מקרה לא יעלה הסכום הפטור על גובה הקצבה.

3.4 העלאת הפטור ממס על הקצבה המזכה באופן מדורג

כפי שפורט במבוא, הגדלת הפטור לקצבה במסגרת תיקון 190 לפקודה, נועדה לפצות על ביטול המסלול ההוני, פגיעה הגדלה ככל שעובר הזמן מאז נחקק תיקון 3, ומשכך, במסגרת תיקון זה נקבע למעשה, כי גם הפטור לקצבה יגדל עם הזמן באופן מדורג, החל משנת 2012 ועד לשנת 2025 (להלן: "תקופת ההדרגה"). בהתאם לכך, שיעור הפטור לקצבה הולך וגדל לאורך השנים הקרובות, כמפורט בטבלה שלהלן, וצפוי להגיע ל-67% בשנת 2025:

שנה	שיעור הפטור	הפטור לקצבה ב - ₪ (במונחי 2012)
2012 - 2015	43.5%	3,563
2016 - 2019	49%	4,013
2020 - 2024	52%	4,259
2025 ואילך	67%	5,487

כך למשל, מי שהגיע לגיל פרישה בשנת 2012, יהיה זכאי לפטור ממס על קצבתו המזכה בסכום של 3,563 ₪ (= 8,190 * 43.5%). במקרה זה הפטור לקצבה הוא בסך של 3,563 ₪, גם אם הכנסתו מקצבה מזכה נמוכה מתקרת הקצבה המזכה (8.190 ₪), ועד לגובה קצבתו.

4. סעיף 9א(ג) – נוסחת הקיזוז

4.1 מטרת נוסחת הקיזוז

הסעיף קובע "נוסחת קיזוז", שמטרתה להגביל את הפטור שיקבל יחיד מקצבתו המזכה, במידה וקיבל גם מענקי פרישה פטורים ממס במהלך שנות עבודתו. יודגש, כי הפגיעה המרבית בפטור עקב משיכת מענקי פרישה פטורים, שווה ל - 35% מתקרת הקצבה המזכה. הסיבה לכך היא שכאמור, מטרת הגדלת הפטור לקצבה מעבר ל-35% נועדה "לפצות" את היחיד על ביטול האפשרות לבצע הפקדות לקופות גמל הוניות החל משנת 2008 ואילך (בעקבות תיקון 3), וזאת ללא קשר לגובה מענקי הפרישה ששולמו לו. עוד יובהר, כי נוסחת הקיזוז יכול שתפגע בפטור ל"קצבה מזכה", ואולם הפטור ל"קצבה מוכרת" מנותק מהקצבה המזכה ולכן אינו נפגע כתוצאה מיישום נוסחת הקיזוז.

4.2 הגדרות

לצורך חישוב "נוסחת הקיזוז" נקבעו בסעיף 9א, ההגדרות הנוספות הבאות:

4.2.1 **מכפיל המרה להון** - נקבע בתיקון כסכום קבוע השווה ל - 180, וניתן לשינוי ע"י שר האוצר באישור הכנסת. המכפיל משמש לחישוב נוסחת הקיזוז ולהיוון קצבאות.

4.2.2 **"מענקים פטורים"** - סכום כל מענקי הפרישה הפטורים ממס לפי סעיף 9(א7)(א) לפקודה, שקיבל היחיד בגין 32 שנות עבודתו שקדמו לגיל הזכאות. לצורך חישוב נוסחת הקיזוז, מענקי הפרישה הפטורים מוצמדים מיום קבלתם, עד ליום ה-1 בינואר של השנה בה הגיע היחיד ל"גיל הזכאות". יובהר, כי גם מענקים ששולמו במהלך שנת הגיעו לגיל הזכאות, ימודדו 'אחורה' ליום ה-1 בינואר.

4.2.3 **"מקדם"** - המקדם הוא 1.35 בקירוב, והוא תוצאה של הנוסחה המופיעה להלן:

$$\frac{\text{"מכפיל המרה להון"} * \text{"תקרת הקצבה המזכה"} * 35\%}{32 * \text{"תקרת מענק הפרישה הפטור (לשנה)"} * \text{לפי ס' 9(א7)(א)}}$$

ובנתוני היום³:

$$1.35 \sim (32 * 11,950) / (180 * 8,190 * 35\%)$$

כאשר באים לקבוע את יתרת הפטור לקצבה המגיעה ליחיד, יש להכפיל את מענקי הפרישה הפטורים, לאחר הצמדתם למדד, במקדם. להכפלה זו שתי משמעויות עליהן נעמוד במסגרת סעיף 4.4 להלן.

4.2.4 **ההון הפטור⁴** - הינו סכום ההון שיכול אדם למשוך בפטור ממס אילו ויתר על מלוא הפטור החודשי העומד לרשותו מגיל הזכאות ועד לאריכות ימיו. ההון הפטור אינו מוגדר בסעיף, ואולם, הוא משמש כבסיס לחישוב נוסחת הקיזוז ולהיוון הקצבה הפטורה. סכום ההון הפטור מחושב כך שיש להכפיל את הפטור לקצבה במכפיל ההמרה להון (180). ההון הפטור משמש לקביעת יתרת ההון הפטורה למי שקיבל גם מענקים פטורים. מונח זה מהווה למעשה את השווי הכולל התיאורטי של סך הפטורים החודשיים הניתנים בגין הכנסה לקצבה. לצורך קבלת סכום זה, יש להכפיל כאמור את הפטור החודשי ב-180.

בהתאם לכך, ההון הפטור בשנת 2012 הוא: ₪ 641,277 = $180 * 43.5\% * 8,190$ ₪.

ההון הפטור בשנת 2025 (בנתוני 2012) הוא: ₪ 987,714 = $180 * 67\% * 8,190$ ₪.

4.2.5 **יתרת ההון הפטורה** - הסעיף מחשב את "ההון הפטור" כמוסבר לעיל, וממנו מפחית את "המענקים הפטורים" כשהם מוכפלים במקדם (1.35). התוצאה היא "יתרת ההון הפטורה" המגיעה ליחיד בגיל הזכאות. סכום הפטור החודשי לו יהיה זכאי היחיד מידי חודש בגין הכנסתו מקצבה, הוא תוצאה של חלוקת "יתרת ההון הפטורה" ב"מכפיל ההמרה להון" כשהיא מוצמדת למדד מה-1 בינואר של שנת הזכאות, ועד ה-1 בינואר של כל שנה משנות קבלת הקצבה, כך שלמעשה הקצבה הפטורה אינה נשחקת ואינה משתנה יחסית למדד. ראו התייחסות לעניין אופן החישוב של יתרת ההון הפטורה, במסגרת סעיף 4.3.2 להלן.

4.2.6 **הקצבה הפטורה⁵** – הפטור לקצבה כפי שהוגדר בסעיף 3.2 לעיל, ואם משך היחיד מענקים פטורים, הפטור שחושב לאחר שהופעלה נוסחת הקיזוז, ואם משך היחיד סכומים בהוון, הפטור שחושב לאחר ההיוון. לחישוב סכום זה, יש לחלק את יתרת ההון הפטורה ב – 180.

³ יובהר, כי לאור העובדה שסכום תקרת הקצבה המזכה וסכום "תקרת המענק הפטורי", הינם סכומים המתעדכנים משנה לשנה בהתאם להוראות סעיף 120ב לפקודה (עפ"י השינוי במדד המחירים לצרכן), הרי שהתוצאה המתקבלת מחישוב המקדם, אינה צפויה להשתנות משנה לשנה (השפעה מקוזת מונה מול מכנה).

⁴ יצוין כי הגדרת מונח זה אינה מופיעה בפקודה, ונקבעת בזאת לצורך חוזר זה בלבד, לשם הבהרת דרך החישוב וקביעת הפטור שיהיה זכאי לו היחיד.

⁵ יצוין כי הגדרת מונח זה אינה מופיעה בפקודה, ונקבעת בזאת לצורך חוזר זה בלבד, לשם הבהרת דרך החישוב וקביעת הפטור שיהיה זכאי לו היחיד.

4.3 חישוב הקצבה הפטורה לאחר הפעלת נוסחת הקיזוז

להלן העקרונות לחישוב הקצבה הפטורה לאחר הפגיעה בפטור לקצבה על פי נוסחת הקיזוז, עקב משיכה של מענקים פטורים לפי הוראות סעיף 9א לפקודה:

4.3.1 **חישוב המענקים הפטורים**: לצורך חישוב הפגיעה בפטור, יבואו בחשבון מענקי הפרישה הפטורים ממס שקיבל היחיד בגין 32 שנות עבודה כשכיר, שקדמו ל"גיל הזכאות", ובכלל זה שנות עבודה שלא שולמו בגינם מענקים פטורים. יובהר, כי לא יובאו בחשבון תקופות בהן היחיד לא עבד כשכיר. עוד יובהר, כי הוראות אלו עשויות לחול גם לגבי סכומי מענקים שהתקבלו ערב תחולת תיקון 190 (1.1.2012), בכפוף להוראות המעבר, המפורטות בסעיף 4.5 להלן. סכומי המענקים הפטורים שהתקבלו לאורך השנים ממודדים עד ליום 1 בינואר של השנה בה הגיע היחיד ל"גיל הזכאות".

דוגמה					
ראובן י' יציץ לציף הזכאות ביום 1.1.2050. היסטורית שנות עבודה:					
תקופת עבודה	מס' שנים	מעביד	סך מענק פרישה פטור	מענקים פטורים	מועד תשלום
2049 - 2030	20	א'	₪ 200,000	₪ 200,000	1.1.2050
2029 - 2023	7	עצמאי	-	-	-
2022 - 2019	4	ב'	-	-	-
2018 - 2004	15	ג'	₪ 15,000	₪ 8,000	31.12.2018
פיתרון הדוגמה					
<p>מצנקי הפרישה הפטורים לצורך הקיזוז: 200,000 ₪ באין 20 שנות עבודה, ממציף א'. "אפס" ₪ באין 4 שנות עבודה ממציף ב'. 8/15 מתוק 15,000 ₪ ממציף ג', ממודדים מיום 31.12.2018 עד ליום 1.1.2050.</p> <p>יודע, כי אין מאבאה על מספר שנים קאנדריות, עד למלא 32 שנות עבודה ויכול שמניין 32 שנות עבודה י'יצו עד לשנת עבודתו הראשונה.</p>					

4.3.2 **חישוב יתרת ההון הפטורה**: כאמור, הסעיף מחשב את "ההון הפטור" כמסבר לעיל, וממנו מפחית את "המענקים הפטורים" כשהם מוכפלים במקדם (1.35) וצמודים למדד כאמור לעיל. התוצאה המתקבלת היא "יתרת ההון הפטורה" המגיעה ליחיד בגיל הזכאות.

4.3.3 **חישוב הקצבה הפטורה**: לאחר הפעלת נוסחת הקיזוז על ההון הפטור, נקבע סכום הקצבה הפטורה מתוך הקצבה המזכה של היחיד. הקצבה הפטורה תהא "יתרת ההון הפטורה" כשהיא צמודה למדד מיום 1 בינואר של שנת הזכאות ועד ליום 1 בינואר של שנת קבלת הקצבה עליה מחושב הפטור, כשהיא מחולקת ב"מכפיל ההמרה להון" (180). **סכום זה כשהוא ממודד ילווה את היחיד לאורך כל שנות תשלום הקצבה.**

דוגמה
<p>משלוח מלאו 67 ביוני 1.7.2012. הקצבה המלכה המשולמת לו היא ₪ 7,500.</p> <p>הפטור לקצבה = $3,563 = 8,190 * 43.5\%$</p> <p>באין השנים 1980 וצד 2012 (32 שנים) קיבל משלוח מצנקה פטורים ₪ 286,800.</p> <p>אנס בסכום מוצדף-1.1.2012: ₪ 286,800</p>
פיתרון הדוגמה
<p>יתרת ההון הפטורה = $254,097 = (286,800 * 1.35) - (8,190 * 180)$</p> <p>* (43.5%). הקצבה הפטורה = $1,412 = 254,097 / 180$ ₪ מוצדף</p>

4.4 הבהרות

- 4.4.1 בהמשך לאמור לעיל, המקדם מקיים שתי תכליות אותן רצה המחוקק לקבוע:
- המקדם מבטיח כי קבלת מענקים פטורים תפגע לכל היותר ב-35% פטור על הקצבה ולא על ההגדלה הנוספת (8.5% ב-2012 ועד 32% ב-2025 ואילך). לדוגמא:
 - מקסימום מענקים פטורים בשנת 2012: $382,400 = 32 * 11,950$ ₪.
 - מענקים פטורים מוכפלים במקדם: $515,970 = 382,400 * 1.35$ ₪.
 - חישוב ההון הפטור לפי 35% פטור: $515,970 = 180 * 35\% * 8,190$ ₪.
 - לפיכך, ניצול מלוא המענקים הפטורים בגין 32 שנות עבודה יביא לאיבוד פטור על הקצבה בגובה 35% מתקרת הקצבה המזכה, אך יותר את תוספת הגדלת הפטור ללא פגיעה.
 - נוסחת הקיזוז מעודדת יחידים שלא למשוך מענקים פטורים בעת פרישתם, אלא להשאירם למטרת קבלת קצבה, שכן, כל שקל מענק פטור שנמשך, מקטין את "יתרת ההון הפטורה" ב-1.35 ₪, וזאת בשל השימוש במקדם (כ-1.35) ובכפוף להשפעות מדד.
- 4.4.2 מענקי פרישה ששולמו אחרי הגעה לגיל הזכאות בגין שנות עבודה שעבד לאחר שהגיע לגיל הזכאות, לא ישפיעו על גובה הקצבה הפטורה ואינם נכללים במענקים הפטורים, גם אם הם זכאים לפטור לפי סעיף 9(א7) לפקודה.
- 4.4.3 מענקי פרישה פטורים ששולמו לעובד לאחר הגיעו לגיל הזכאות, בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות או חלקן, יחשבו כמענקים פטורים וישפיעו על "יתרת ההון הפטורה" העומדת לרשות היחיד ביום הגיעו לגיל הזכאות, למרות שבפועל טרם שולמו לו עד ליום זה, כמוסבר בסעיף 7 לחוזר זה.
- 4.4.4. כאמור, אדם שבחר לשלם מס בגין מענקי הפרישה שקיבל לא יפגע בנוסחת הקיזוז, בנוסף, מענקי פרישה פטורים ששולמו בגין השנים שקדמו ל-32 שנות העבודה שקדמו לגיל הזכאות לא יכללו במענקים הפטורים. במקרה שבו יחיד זכאי לפטור בגין השנים האמורות, ועל מנת שלא להיפגע מיישום נוסחת הקיזוז, יוכל היחיד לקבוע במעמד הפרישה כי מענקי פרישה פטורים שנתקבלו באותו מעמד, שייכים לשנים שאינן נכללות במניין השנים הנספרות לעניין נוסחת

הקיצוץ. זאת באמצעות קביעת "מענק הפרישה החייב לשנה", והחלטה למשוך את המענק הפטור לפי 9(א7), בעבור שנה ספציפית שאינה נכללת במניין 32 שנות עבודה. החישוב יערך באופן הבא:

- יש לחשב את סך מענקי הפרישה החייבים שאינם כוללים סכומים שיועדו לרצף קצבה, או כספים המצויים בקרן פנסיה ותיקה שלא נמשכו.
- את סך מענקי הפרישה החייבים מחלקים בתקופת העבודה ומתקבל מענק הפרישה החייב לשנה.
- את מענק הפרישה החייב לשנה מכפילים במספר שנות העבודה העודפות על 32, או במספר השנים שלדעתו של היחיד יעלו מעל 32 שנות עבודה.
- הסכום המתקבל מסעיף 3 מייצג את הסכום הניתן למשיכה ללא פגיעה בקצבה הפטורה.
- כל סכום מעבר לסכום בסעיף 4, אשר יימשך בפטור - יחשב כמענקים פטורים לעניין נוסחת הקיצוץ.

דוגמה מס' 1
דדי פרס לאחר 45 שנות עבודה וקיבל מצנקי פרישה בסכום כולל 450,000 ₪. דדי אינו מייצג שום סכום לקצבה. בנוסף הוא זכאי לפנסיה מהמדינה של 12,000 ₪. כמה יוכל דני למשוך הפטור ללא השפעה על נוסחת הקיצוץ?
ביתרון דוגמה מס' 1
מצנן הפרישה לשנה הינו 10,000 ₪. באין השנים הצודקות על 32 שנות עבודה שקדמו ללידה הזכאות, יוכל לקבל 130,000 ₪ (= 13 X 10,000) הפטור מבלי לפאוצ הפטור על הקצבה. אם דדי יעלם על יתרת הסכום את המס, לא תחול כלל נוסחת הקיצוץ.

דוגמה מס' 2
דני בן 40 צבד 12 שנה, החל משנת 2000, בחברת הייטק וקיבל מצנקי פרישה בסך של 480,000 ₪ הנ"ל מייצג מתוכם 300,000 ₪ לקצבה. את שאר המצנן דני אינו יכול לייצג לקצבה ולכן בחר למשוך תוך ניצול הפטור המירבי מבלי להיפאצ בנוסחת הקיצוץ. דני מניח שיצבד כשכיר צד ללידה פרישה. בנוסף מכל מקומות העבודה האחרים לא מפק דני מצנקים פטורים. חשב את הסכום שאם מפק אותו דני במוצד הפרישה, נוסחת הקיצוץ לא תפאצ בו. מה תהיה ההשפעה אם צד ללידה הזכאות דני צבר רק 30 שנות עבודה, מאחר והיה מופטל במפק נתיים?

פיתרון דוגמה מס' 2

מצנן הפרישה החייב המס הוא המצנן שקיבל למצט סכומים שיוצרו לקצבה. ולכן באין כל שנה קיבל דני מצנן פרישה חייב באומה של 15,000 ₪ (= 12 / (300,000-480,000)). דני מאמין שמצנן באין השנים שקדמו להיותו בן 35 לא יפאצו בו ולכן מצונין למשוק הפטור רק את המצנן באין 7 שנים כלאמר $11,950 \times 7 = 83,650$ ₪. וצל 96,350 ₪ יעלם את המס. במקרה לה ובהנחה שיצבור 32 שנה, דני ייהנה ממלא הפטור על הקצבה. בהנחה שדני צבר מאל 35 וצל אל פרישה רק 30 שנות צבורה, הרי שמצנן פרישה באין השנתיים שקדמו להיותו בן 35 יפאצו הפטור על הקצבה, ויחשבו כמצנן פטור, יתרת ההון הפטורה תפחת ב- $32,265 = 1.35 \times 2 \times 11,950$ ₪. יודע כי הפטור על נוצל במוצל הפרישה, יכול להיות מנוצל בכל מקרה על חרטה מרצף קצבה.

דוגמה מס' 3

ראי צבד 42 שנה והוצמדו לרשותו מצנן פרישה בסך של 840,000 ₪. ראי יוצד מתוכס לקצבה 630,000 ₪. בנוסף צומדים לרשותו של ראי כספים בקרן פנסיה ותיקה המצניקים לו קצבה של 12,000 ₪.

פיתרון דוגמה מס' 3

מצנן פרישה החייב המס 210,000 ₪ (= 840,000-630,000), מצנן הפרישה החייב לשנה הינו 5,000 ₪ (= 210,000/42) ולכן יוכל לקבל הפטור 50,000 ₪ (= 5,000 X 10) מבלי לפאצ הפטור על הקצבה, על יתרת הסכום 160,000 ₪ יעלם מס.

הנחיה זו נוגעת למי שפורש ממעביד אצלו התחיל לעבוד בטרם מלאו לו 35 שנה או למי שפורש ממקום עבודתו בסמוך לגיל פרישה או לאחר תקופת עבודה (כולל ברצף זכויות פיצויים) העולה על 32 שנות עבודה. הצגת החישוב ומימוש האמור, יהיה במועד קבלת הפטור לפי סעיף 9א לפקודה ובאחריותו של היחיד.

4.4.5 מענקים שאינם נכללים בהגדרת ה"מענקים הפטורים":

- מענקים המשולמים לפי חוקי הגמלאות לפורשי צה"ל, למשטרה, לשב"ס ולשירותי הביטחון (יחד עם זאת, יודגש כי מענקים אחרים שמקבלים פורשים אלה כגון פדיון ימי מחלה ומענקי הסתגלות, יבואו בגדר "מענקים פטורים").
- מענקי פרישה הפטורים ממס לפי סעיף 9(א7)(א) לפקודה, אשר שולמו למי שפרש עקב נכות צמיתה בדרגה של 75% או יותר.

4.5 הוראות מעבר

4.5.1 לגבי מי שהגיע ל"גיל הזכאות" לפני 1.1.2012, תחול נוסחת השילוב לחישוב שיעור הפטור בהתאם להוראות סעיף 9א(ג) כנוסחו ערב התיקון. על השיעור המתקבל מוסיפים את תוספת הגדלת הפטור (8.5% ב-2012 ועד 32% ב-2025). את סה"כ אחוזי הפטור יש להכפיל בתקרת הקצבה המזכה (8,190 ₪ ב-2012). התוצאה היא סכום הקצבה הפטורה לה זכאי ליחיד כאמור.

דוגמה
אדם שפרש קודם לתיקון וקיבל מצנן פטור או היוון קצבה כדין הישן, היה זכאי עד ליום 31.12.11 לפטור של 20% מקצבה של 6,000 ₪ (כאומר הכנסתו החייבת 4,800 ₪).
פיתרון הדוגמה
החל מיום 1.1.12 יהא זכאי לפטור של 28.5% מסכום של 8,190 ₪ כאומר הפטור שלו יהיה 2,335 ₪ והכנסתו החייבת תפחת ל- 3,665 ₪.

4.5.2 ככלל, לגבי מי שהגיע לגיל הזכאות ביום 1.1.2012 ואילך, תחול נוסחת הקיזוז. לצורך יישום נוסחת הקיזוז יובאו בחשבון כל המענקים הפטורים שקיבל בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות לרבות מענקים שהתקבלו לפני 1.1.12. על אף האמור, לא יובאו בחשבון מענקים פטורים ששולמו לפני שנת 2012 ולא חלה עליהם נוסחת השילוב הישנה (כיוון שהתקבלו 15 שנים לפחות לפני קבלת הקצבה הראשונה).

4.5.3 למרות האמור בסעיף 4.5.2 לעיל, מי שהגיע לגיל הזכאות ביום 1.1.12 ואילך וקיבל מענקים פטורים לפני ה-1.1.12 שהיו מובאים בחשבון לעניין נוסחת השילוב, יוכל לבחור, בהודעה לפקיד השומה שיגיש בתוך 90 יום מיום שהגיע לגיל הזכאות, להחיל על כלל המענקים הפטורים את יישום נוסחת השילוב במקום נוסחת הקיזוז ואת הוראות המעבר כמפורט בסעיף 4.5.2 לעיל.

4.5.4 מענק שנים עודפות (מענק המשולם למי שצבר מקסימום זכויות קצבה בשל השנים העודפות בלבד) שמשך יחיד בפטור קודם ליום 1.7.12, והגיע לגיל הזכאות לאחר יום 1.1.12, לא ייכלל במענקים הפטורים, בחישוב נוסחת הקיזוז.

5. היוון קצבאות וחישוב הקצבה הפטורה לאחר היוון

5.1 היחס בין סעיף 23 לחוק הפקוח על קופות הגמל לבין סעיף 9א(ה) לפקודה

סעיף 23 לחוק הפיקוח על קופות הגמל קובע מהם התנאים להתרת היוון קצבה, כמפורט בסעיף 5.2 להלן. סעיף 9א(ה) לפקודה קובע כללים למתן פטור ממס על סכום המתקבל מהיוון קצבה שהותר לפי סעיף 23 לחוק הפקוח על קופות גמל. החלק החייב במס מהסכום המתקבל מהיוון קצבה שאינו זכאי לפטור לפי סעיף 9א(ה), מחויב במס בהתאם להכנסת היחיד ושיעורי המס על הכנסה מיגיעה אישית, שנקבעו בסעיף 121 לפקודה. המס על היוון קצבה שלא לפי הוראות סעיף 23 לחוק הפקוח על קופות הגמל, יהיה כשיעור המס המוטל על כל משיכה שלא כדין מקופת גמל, קרי, 35% או המס השולי החל על הכנסות היחיד, הגבוה שבהם. הקופה תנכה במקור 35% כאמור בתקנה 3 לתקנות מס הכנסה (כללים בדבר חיוב במס על תשלומים לקרן שלא אושרה ותשלומים שלא כדין), התשכ"ו-1962, ובמידה והייתה הכנסתו של היחיד בשיעור מס העולה על 35%, תשולם יתרת המס במועד הגשת הדוח.

5.2 משיכה כדין של כספים מקופת גמל לקצבה בסכום חד-פעמי

בהתאם להוראות סעיף 23 לחוק הפיקוח על קופות גמל, משיכה כדין של כספים מקופת גמל לקצבה, בסכום חד-פעמי, תיתכן באחד מהמצבים הבאים:

5.2.1 היוון קצבה - משיכה כדין של כספים מקופת גמל לקצבה בהתאם להוראות סעיף 23 לחוק הפקוח על קופות גמל, בהתקיים כל התנאים הבאים:

- הכספים נמצאים בקופה משלמת לקצבה (ובלבד שלא מדובר בקרן ותיקה, שהיוון בה איננו אפשרי).
- ההיוון הוא בהתאם לשיטת ההיוון של הקופה.
- סכום הקצבה שיוותר ליחיד, לאחר ההיוון, לא יפחת מ"סכום קצבה מזערי" (4,356 ₪ ב-2012). לצורך בדיקת "סכום קצבה מזערי" יובאו בחשבון כל קצבאותיו של היחיד, למעט קצבאות אשר למעשה הוגדרו בסעיפים 9(6) - 9(ז) לפקודה (קצבת שארים, קצבת זקנה מביטוח לאומי, וכו'). יובהר כי, במידה וקצבתו של היחיד קטנה מסכום הקצבה המזערי, הוא יכול להוון עד 25% מקצבתו שהייתה אמורה להשתלם לו בתקופה שלא תעלה על חמש שנים, לפי כללי ההיוון של הקופה המשלמת.

5.2.2 משיכה של "סכום צבירה מזערי" – משיכה של סכום צבירה מזערי תחשב כמשיכה כדין, ולעניין דיני המס יראו את סכום המשיכה כהיוון קצבה, אם היחיד עמד בכל התנאים שלהלן:

- סכום כל הכספים בכל הקופות לקצבה שברשותו אינו עולה על סכום הצבירה המזערי שנקבע ל-90,514 ₪ (נכון לחודש מרץ 2012) (האמור נכון

לגבי סכומים שנצברו משנת 2000 - לעמית שכיר, או שיועדו לקצבה, לפי תקנות קופות הגמל לגבי עמית עצמאי, ולמעט כספים בקרן ותיקה);

- היחיד הגיע לגיל פרישת חובה (67 שנים לגבר ולאישה);
- היחיד אינו מקבל כל קצבה מקופת גמל אחרת (למעט קצבה מקופת גמל שהיא קרן ותיקה או קצבה בהסדר פנסיה תקציבית – כמוגדר בסעיף 9(16) לפקודה).

5.3 היוון קצבאות בפטור ממס

סעיף 9א(ה) לפקודה, קובע פטור בגין משיכה כדין של כספים מקופת גמל לקצבה, המתבצעת עפ"י אחת משתי האפשרויות שצוינו בסעיפים 5.2.1 ו- 5.2.2 לעיל (להלן יקראו יחדיו: "היוון קצבאות"). פטור זה מוגבל עד לגובה ההון הפטור, ובמידה ומשך היחיד מענקים פטורים – מוגבל הפטור עד לגובה יתרת ההון הפטורה.

5.4 הגדרות

לצורך חישוב הקצבה הפטורה לאחר ההיוון, נקבע לצורך חוזר זה את ההגדרות הבאות:

- 5.4.1 **הסכום להיוון בפטור** – סכום ההון שמבקש היחיד שהגיע לגיל הזכאות, למשך בפטור ממס. יודגש כי הסכום להיוון לא יעלה על יתרת ההון הפטורה.
- 5.4.2 **יתרה להיוון בפטור** - היתרה שנשארה מהסכום להיוון בפטור ולאחר שמשכו ממנו סכומי הון בפטור (משכו ממנו סכומי הון בפטור – הכוונה להיווני קצבה שבוצעו בפטור לאחר גיל הזכאות).
- 5.4.3 **יתרת ההון הפטורה לקצבה** - משקפת את ההון הפטור או את יתרת ההון הפטורה כפי שהוגדרו לעיל ולאחר שהופחת ממנו הסכום להיוון בפטור.

5.5 חישוב הפחתת הפטור על הקצבה לאחר היוון סכומי קיצבה בפטור

להלן העקרונות לחישוב הקצבה הפטורה, לאחר היוון סכומי קצבה בפטור לפי הוראות סעיף 9א(ה) לפקודה:

- 5.5.1 **חישוב יתרת ההון הפטורה לקצבה**: הסעיף מחשב את "ההון הפטור" או את "יתרת ההון הפטורה" כמוסבר בסעיפים 4.2.4 – 4.2.5 לעיל. מ"יתרת ההון הפטורה" מפחיתים את הסכום להיוון בפטור. התוצאה המתקבלת היא "יתרת ההון הפטורה לקצבה" המגיעה ליחיד בגיל הזכאות.
- 5.5.2 **חישוב הקצבה הפטורה**: הקצבה הפטורה תהא "יתרת ההון הפטורה לקצבה" כשהיא צמודה למדד מיום 1 בינואר של השנה שבה הגיע היחיד לגיל הזכאות, ועד ליום 1 בינואר של שנת קבלת הקצבה הפטורה, כשהיא מחולקת ב"מכפיל ההמרה להון" (=180). **סכום זה כשהוא ממוזד ילווה את היחיד לאורך כל שנות תשלום הקצבה.**

דוגמה
<p>ליהודה מלאו 67 ביוני 1.7.2012. הקצבה המלכה המועמדת לו היא 7,500 ₪.</p> <p>הפטור לקצבה = 3,563 ₪ = $8,190 * 43.5\%$.</p> <p>בגין השנים 1980 ועד 2012 (32 שנים) קיבל יהודה מאנשים פטורים ממס בסכום ממוצע של 1.1.2012-286,800 ₪. יהודה ביקש להוון 2,500 ₪ - 6 שנים וקיבל 134,097 ₪ במלואו. יש להעביר את הקצבה הפטורה.</p>
פיתרון הדוגמה
<p>הפטור לקצבה : 3,563 ₪ = $8,190 * 43.5\%$</p> <p>יתרת ההון הפטורה : 254,097 ₪ = $(286,800 * 1.35) - (180 * 8,190 * 43.5\%)$</p> <p>יתרת ההון הפטורה לקצבה : 120,000 ₪ = $254,097 - 134,097$</p> <p>הקצבה הפטורה : 667 ₪ = $120,000 / 180$</p>

5.6 הבהרות

5.6.1 ניהול היתרה להיוון בפטור: יובהר, כי ה"סכום להיוון בפטור" כהגדרתו לעיל,

הינו בחירה של הפורש באשר לגובה הסכום שהוא מייעד למשך כפטור הוני. הודעה כאמור תינתן בתוך 90 ימים מהמועד שבו ביקש לראשונה פטור על קצבה. לא קיימת חובה למשוך את מלוא הסכום להיוון בפטור, וניתן לצבור יתרה זו כיתרה להיוון בפטור הצמודה למדד ינואר בכל שנה. היתרה להיוון בפטור תעמוד לזכותו של היחיד, כך שבכל שלב יוכל לממש אותה. בכל משיכה של סכום חד פעמי כהיוון קצבה, תיבחן המשיכה על פי דין ואם המשיכה כדיון, יינתן הפטור לסכום המבוקש ויופחת הסכום המבוקש מהיתרה להיוון בפטור.

5.6.2 מעבר מיתרה להיוון בפטור, לקצבה פטורה, ולהפך: מי שבחר בקצבה פטורה

וחזר בו בתוך 90 ימים, יוכל לשנות את בחירתו במתן הודעה מנומקת לפקיד השומה על כוונתו. לאחר חמישה חודשים מתום החודש שבו ביצע את בחירתו לראשונה או לאחר שקיבל שלושה תלושי שכר הכוללים את הפטור על הקצבה, המוקדם שבהם, לא ניתן יהיה לשנות את הבחירה ולהפוך קצבה פטורה ליתרה להיוון בפטור. את היתרה להיוון בפטור העומדת לרשותו של היחיד ניתן להסב לקצבה פטורה על ידי ויתור על חלק מהיתרה להיוון בפטור וחלוקה במכפיל המרה להון (180).

מעבר לכך, יובהר, כי במידה ונותרו סכומים להיוון בפטור שלא נוצלו במסגרת המשיכה החד פעמית כאמור, ניתן לחילופין לראות בהם כתשלומים פטורים, ולקבל מתוכם קצבה מוכרת. משכך, ועל פי בחירתו של היחיד, ניתן למשוך את ההון הפטור לאחר קבלת אישור פקיד השומה כי הסכום פטור במשיכה חד פעמית (כאמור בסעיף 5.3 לעיל), וליעדו קצבה פטורה על ידי הפיכת "היתרה להיוון בפטור", לקצבה מוכרת.

דוגמה

דוד הציג לציף הזכאות לאחר שמלאו לו 70 שנה, בשנת 2025. האותה שנה נקבעה לו קצבה באובה של 9,000 ₪. לאחר שחשבו המצנקים הפטוריים נקבעה לדוד יתרת ההון הפטורה באובה של 650,000 ₪ וצף כי בחירתו ביקש לקבל סכום להיוון הפטור של 290,000 ₪, וכתוצאה מכך יקבל קצבה פטורה של 2,000 ₪ $(2000 = (650,000 - 290,000) / 180)$. דוד החליט בסופו של דבר, לא למשוך את הסכום האמור, וכך לא משך שום סכום בהיוון עד לשנת 2030. בשנת 2030, כשהוא בן 75, בוחר דוד להעדיף את קצבתו מיתרות ההון הצומדות לרשותו, ומבקש להעדיף את הפטור לקצבה חצי הסכום להיוון הפטור הצומד לרשותו. חברת הביטוח מוכנה להמיר את סכום ההון הצבור בחשבוןו של דוד באובה של 450,000 ₪ לקצבה חודשית נוספת של 3,000 ₪ (מקדם של 150). מהן האפשרויות הצומדות לרשותו של דוד? (הצרה: כל הנתונים הינם בערכי 2012)?

פיתרון הדוגמה

אפשרות ראשונה - הינה למשוך את כל הסכום כהיוון קצבה ומתוכם החלק החייב במס הינו 160,000 ₪ $(450,000 - 290,000)$ בשיעור המס השולפי של דוד (נניח 21% מס לאחר פריסה). לאחר תשלום המס יישאר לדוד סכום נטו של 416,400 ₪ $(416,400 = (450,000 - 21\% * 160,000))$, כך שלאחר תשלום המס יוכל דוד לקבל קצבה נוספת מוכרת פטורה של 2,776 ₪ (מקדם של 150).

אפשרות שנייה - הינה להעדיף את הפטור לקצבה בדרך של המרת הפטור להון כלאומר העדפת הפטור ב 1,611 ₪ $(290,000 / 180)$. לאחר מכן צף יתרת הסכום שהוא 1,389 ₪ $(1,389 = (450,000 / 150 - 1,611))$, יחול שיעור מס של 21% שהט 292 ₪ ולכן יקבל נטו 1,097 ₪ $(1,097 = 1,389 - 292)$.

5.6.3 **השלכות הבחירה על פי הוראת השעה :** לאור הוראת השעה והגדלת הפטור לקצבה לאורך השנים מ- 43.5% בשנת 2012 ועד 67% בשנת 2025, נקבע, כי במועד ההיוון האמור ייקבע החלק היחסי מהפטור לקצבה שיש בכוונת היחיד לממש בהיוון. משכך, היחס בין הסכום להיוון בפטור לבין יתרת ההון הפטורה לקצבה תשמר לאורך כל השנים שבהוראת השעה. על אף האמור לעיל, תינתן ליחיד הפרש בשנים שבתקופת ההדרגה לבחור את אחת מאפשרויות הקצה הבאות:

5.6.3.1 לקבוע את גובה הקצבה הפטורה באופן מוחלט כך שכל הגדלת שיעור הפטור בתקופת ההדרגה תשמש כסכום להיוון בפטור.

5.6.3.2 לקבוע את גובה הסכום להיוון באופן מוחלט, כך שכל הגדלת שיעור הפטור בתקופת ההדרגה תגדיל את יתרת ההון הפטורה לקצבה.

דוגמה למצב בו הפורש לא ביקש את אחת מאפשרויות הקצה

בשנת 2012 פרש שלמה מצבדנו ומשק מצנקים פטורית
בזין ימי מחלה בסכום של 141,687 ₪, לאחר חושבו
המצנקים הפטורית, נקבעה לשלמה יתרת ההון הפטורה
בגובה של 450,000 ₪. על פי בחירתו ביקש לקבוע סכום
להיוון הפטור מתוך יתרת ההון הפטורה בסך של 90,000 ₪
כדי שיוכל למשוך בעתיד את כספי התמלולים שצמדו
לרשותו. בהתאם לאמור חושבה לו קצבה פטורה של 2,000
₪. שלמה לא משק שום סכום בהיוון עד לשנת 2025. מה
יהיה גובה הפטור ומהי היתרה להיוון הפטור באותה שנה.
הצרה: כל הנתונים הינם בצרכי 2012.

פיתרון הדוגמה

מתוך הנתונים ברור ש- 20% (= 450,000 / 90,000) יוצדו
להיוון הפטור. בהתאם לאמור, בשנת 2025 תהיה יתרת
ההון הפטורה 796,437 (= 141,687*1.35 - 8,190*180*67%)
מתוכה 20% (= 90,000/450,000) ישמש כסכום להיוון הפטור
כלומר 159,287 ₪, ואילו הקצבה הפטורה תהיה 3,540 ₪
(= 796,437/180*80%).

5.7 הוראות מעבר:

5.7.1 יחיד שהיוון בפטור חלק מקצבתו הפטורה לתוחלת חייו, טרם כניסתו של תיקון 190, והגיע לגיל הזכאות לאחר כניסת התיקון לתוקף - שיעור הפטור המפורט בסעיף 9א(ב), יופחת בשיעור הקצבה הפטורה שהוונה.

דוגמה
<p>בשנת 2001 פרש נפתלי מצבדה בשירות המדינה בגיל 55 עם קצבה של 6,000 ₪, לאחר 30 שנות צבדה. במועד פרישתו היוון 25% מקצבתו לתוחלת חייו הפטור. מהי יתרת הפטור שתצמוד לרשותו במועד הניצול בגיל 67 בשנת 2013?</p>
פיתרון הדוגמה
<p>שיעור הפטור שנפתלי היה זכאי לו לאחר התיקון הוא 43.5% וצקב היוון 25% מהפטור הרי שיתרת השיעור לפטור הוא 18.5% בלבד (מתוך תקרת הקצבה המזכה - 8,190 ₪) = 1,515 ₪.</p>

5.7.2 יחיד שהיוון חלק מקצבתו הפטורה לתקופה מוגבלת, ותקופת ההיוון חופפת לתקופת הפטור שלאחר גיל הזכאות, יתרת ההון הפטורה לקצבה תהא ההון הפטור או יתרת ההון הפטורה בניכוי החלק היחסי מן הסכום שהוון כשהוא צמוד למדד ינואר בשנה שבה פרש. לעניין זה, החלק היחסי יהא כיחס התקופה החופפת לתקופה שהוונה.

דוגמה
<p>ביום 1.7.2003 פרש מנשה מצבדה בשירות המדינה בגיל 57 עם קצבה של 8,000 ₪, לאחר 30 שנות צבדה. במועד פרישתו היוון הפטור 25% מקצבתו ל-25 שנה וקיבל 361,920 ₪. המדד במועד קבלת הכספים היה 90 וביום 1.1.13 הוא 120. מהי יתרת הפטור שתצמוד לרשותו במועד הניצול בגיל 67 ביום 1.7.2013?</p>
פיתרון הדוגמה
<p>שיעור הפטור שמנשה היה זכאי לו לאחר התיקון הוא 43.5% וההון הפטור הוא 641,277 (במונחי 2012), הסכום שהוא משק הפטור כשהוא צמוד לשנת 2013 הוא 482,560 ₪ (= $361,920 \cdot \frac{120}{90}$) תקופת ההיוון היא 25 שנה ותקופת החפיפה היא 15 שנים. כגומר יש להתחשב ב-60% מהסכום המהוון (15/25). לפיכך הסכום המהוון הוא 289,536 ₪ (= $482,560 \cdot 60\%$), ויתרת ההון הפטורה לפקצבה היא כ- 351,741 ₪ (= $641,277 - 289,536$), ולכן הקצבה הפטורה שיקבל תהא 1,954 ₪.</p>

5.7.3

יחיד שהיוון בפטור חלק מקצבתו הפטורה לתוחלת חייו, או לתקופה קצובה הנמשכת מעבר לגיל הזכאות, וגם משך מענקים פטורים והגיע לגיל הזכאות לאחר כניסת התיקון לתוקף, יחולו עליו הוראות סעיפים 5.7.1 או 5.7.2 בהתאמה, וכן תופעל נוסחת הקיזוז, ואולם, אם משך את המענקים הפטורים והיוון את הקצבה, טרם כניסתו של תיקון 190, הפגיעה לא תעלה על 35% מתקרת הקצבה המזכה.

דוגמה מס' 1		
<p>משה פרש מצבודתו במסגרת חוץ ויט בשנת 1995 לאחר 30 שנות צבודה בגיל 50, שכרו האחרון היה ₪ 30,000. במוצד פרישתו היה זכאי לקבל מהמסגל קצבה לכל ימי חייו בגובה של 12,000 ₪ וכן יכול היה לקבל סכום מזומן שהוא היוון של 25% מהסכום, במקדט של 300, כלאמר 900,000 ₪ במזומן. משה היוון את כל שהיה יכול וניצל את מלאו הפטור לתוחלת חייו כפי שהיה באותו מוצד, כלאמר ניצל את מלאו 35% הפטור שצמדו לרשותו. לאחר מכן החל משה לצבוד בחברה אחרת ממנה פרש כצבוד 15 שנים. משה מסק מצנקים פטורים בגובה התקרה צבוד 15 שנים (179,250 ₪ = 11,950*15). בחודש אוקטובר 2012 הציג משה לבקש את תוספת הפטור שהוא זכאי לה צקת תיקון 190.</p>		
פיתרון דוגמה מס' 1		
<p>במידה ומשה קיבל את המצנקים הפטורים לפני פרסום התיקון, הפגיעה המרבית שחלה עליו היא 35% ולכן יהיה זכאי לפטור בשיצור של 8.5%.</p>		
<p>במידה ומשה קיבל את המצנקים הפטורים ביוני 2012 (לאחר פרסום החוק) הרי שיחול החישוב כמפורט להלן:</p> <p>אחר ומשה היוון את מלאו הפטור שהיה לו כלאמר היוון 35% לתוחלת חייו הרי שהיוון $180 * 35\% = 63$ שנים, כלאמר מלאו 35% הפטור נוצלו ולכן משה זכאי לתוספת הפטור שהתיקון 190 בלבד.</p>		
חישוב תוספת הפטור הצומדת לרשותו על פני השנים:		
שנה	שיצור הפטור הנוסף	סכום ההון הפטור הנוסף
2012	8.5%	125.307
2016	14%	206,388
2020	19%	280,098
2024	32%	471,744
חישוב המצנקים הפטורים:		
<p>משה מסק בשנת 2012 פיזיווי של 179,250 ₪ ולאחר הכפלה במקדט של 1.35 יופחת מההון הפטור סכום של כ- 241,987 ₪ (179,250*1.35).</p>		
חישוב הפטור:		
<p>בהתאם לגובה הפטור הצומד לרשותו רק בשנת 2020 יוכל לקבל פטור זניח על הקצבה. בשנת 2025 כאשר הפטור יהיה 67% ההון הפטור יהא 987,714 ממנה יופחתו המצנקים הפטורים כפי שחושבו וכן והפטור שנוצל בהיוון כפי שחושב לכן יתרת ההון הפטורה לקצבה תהא 229,757 ₪ (= 987,714 - 515,970 - 241,987). ולכן לאחר שנת 2025 יוכל לקבל קצבה פטורה בגובה של 1,276 ₪ = 229,757/180.</p>		

דוגמה מס' 2

אהרון פרש מצבדתו במפעלי ים וחול בשנת 1985 לאחר 20 שנות צבדה באיל 40, שכרו האחרון היה 30,000 ₪. במוצד פרישתו צבר זכויות לקצבה החל מיל פרישה באובה של 15,000 ₪ וכן קיבל סכום מלומן 400,000 ₪ באינט ניצל את מלוא הפטור הניתן על פי סעיף 9(דא). מיד עם פרישתו החל אהרון לצבד בחברה אחרת ממנה פרש כצבור 17 שנים וקיבל ממנה קצבה של 4,000 ₪ במוצד סיוט צבדתו לתוחלת חייו. במוצד סיוט צבדתו היוון אהרון 25% מקצבתו ל- 15 שנים וקיבל בתמורה 150,000 ₪ במלומן. אהרון ביקש את מלוא הסכום בפטור כהיוון קצבה פטורה (ניתן היה בשנת 2002). (הסכומים הנתן במונחי מדד 6/2012) ביוני 2012 ביקש אהרון להוון 2,000 ₪ מתוך קצבתו החדשה, אשר יתנו לו סכום מלומן של 390,000 ₪ ואת השאר מבקש לקבל כפטור לקצבה מאחר ומלאו לו 67 שנים. כמו כן ביקש כי בצתיד יחולק הפטור באופן יחסי בין הון לקצבה.

פיתרון דוגמה מס' 2

חישוב הפטור:

מאחר ולא נתקבלו מצנקים פטורים ב-15 השנים שקדמו לקבלת הקצבה לראשונה, הרי שלא היו לו מצנקים פטורים. ואולם, הסכומים שהיוון באין השנים 2002 וצד 2017 חופפים לתקופת הפטור. תקופת החפיפה הינה 5 מתוך 15 השנים. לכן הסכום הנוסף שיש לנכות מיתרת ההון הפטורה הוא 50,000 ₪ המהווים 5/15 מהסכום שהוון. לפיכך יתרת ההון הפטורה לקצבה הינה 641,277 ₪ (= 180 * 43.5% * 8,190) בניכוי הסכום שביקש להוון, 390,000 ₪ ובניכוי הסכום היחסי שהוון, 50,000 ₪ סה"כ 201,277 ₪ ולאחר חלוקה ב- 180 תהא הקצבה הפטורה 1,118 ₪ לשנים 2012 צד 2015.

התפתחות הפטור על פי הוראת השעה:

מאחר וחלוקת הפטור הינה יחסית בין הון לקצבה ומאחר וביקש לקבל את הפטור להיוון באופן יחסי, יש לחשב את הפטור היחסי שניתן מתוך יתרת ההון הפטורה. במקרה זה ההון הפטור ויתרת ההון הפטורה להיט, מאחר ולא היו מצנקים פטורים שפצצו בהון הפטור. מרכיב הפטור על הקצבה מהווה 31% מיתרת ההון הפטורה (= 201,277 / 641,277) והיתרה להיוון בפטור מהווה 69% מיתרת ההון הפטורה. מכאן, שבכל שנה שבה ישתנה ההון הפטור על פי תקופת ההדרשה, תתצדכן החלוקה בין קצבה פטורה ובין יתרת הון להיוון באותו היחס. כלומר בשנת 2025 יקבל אהרון פטור לקצבה באובה 1,701 ₪ (= 180 / 8,190 * 67% * 180 * 31%) ויתרה להיוון בפטור של 241,522 ₪ (= 440,000 - 8,190 * 67% * 180 * 69%).

5.7.4 מי שהגיע לגיל הזכאות לפני יום 1.1.2012, יוכל להמשיך ולהוון בכל עת חלק

פטור מקצבתו, אך בכפוף לכללים שהיו תקפים עובר לתיקון 190:

5.7.4.1 מדובר בהיוון של חלק מקצבה פטורה שהיחיד זכאי לה בהתאם

להוראות סעיף 9א בנוסחו טרם תיקון 190.

5.7.4.2 הסכום המהוון יחושב לפי תקנון הקופה עפ"י המקדם שנקבע לו, ללא הבטחת מסי תשלומים אך לא יותר ממכפיל ההמרה להון כשהוא מוכפל בחלק הקצבה הפטורה שברצונו להוון.

5.7.4.3 יתרת הפטור על הקצבה, תהיה יתרת הפטור שלא הוונה בתוספת הגדלת הפטור שמשנת 2012 ואילך.

דוגמה
<p>לוי יליד 1940, פרש בשנת 2007 עם קצבה של 6,000 ₪ מקרן פנסיה א'. בנוסף צבורים לו בקרן פנסיה ב' סכומים שנצברו לאחר שנת 2000 בסכום כולל של 200,000 ₪ בשנת 2016 כאשר הפטור לקצבה יצאה ל 4013 ₪ = 8,190 * 49% הוא מצוניין להוון 1,000 ₪ מתוך הפטור לקצבה ולמשלוק בסכום חד פעמי את כל הסכומים שבקופה (200,000 ₪), כלומר שהפטור המצודכן לקצבה יצמוד על 3,013 ₪ (= 4,013 - 1,000). (הכולל באונחי 2012).</p>
פיתרון הדוגמה
<p>מהדיקה ראשונה, הוא יכול להוון מאחר ויש לו קצבה מצרית שמקורה בקופת מלוא. על היחיד האמור יחולו הוראות החוק הישן והחדש, כלומר תקרת הפטור ב - 9א היא החדשה ואולם ההיוון יצה בעקרונות של החוק הישן, כלומר היחיד ידרש להביא את אובה הקצבה לה הוא זכאי בתנאים הקבוצים (ללא מספר תשלומים מצרית) בהנחה של מקדמ 80 הרי שיוכל להוון רק 80,000 ₪ פטור והשאר יהיה היוון חייב. אם המקדמ יהיה 150 יוכל להוון פטור 150,000 ואם המקדמ יהיה 200 יוכל להוון פטור 180,000 לכל היותר. יתרת הסכום תהיה חייבת השיצור מס שול.</p>

5.7.5 למרות שהפטור הניתן לקצבה מוכרת איננו מוגבל, ואף איננו כפוף לנוסחת הקיזוז, תקרת הפטור בסעיף זה מתייחסת לגבי סך כל היווני הקצבאות (הן היוון קצבה מזכה, והן היוון קצבה מוכרת). סכום כל הקצבאות המהוונות בפטור, לא יעלה על האמור לעיל. יודגש, כי היוון קצבה מוכרת בפטור יקטין את היתרה להיוון בפטור במלוא הסכום שהוון. זאת למרות שהיוון "קצבה מוכרת" מעבר לתקרת הפטור חייב במס בשיעור של 15% ממרכיב הרווחים הכלולים בסכום זה.

5.7.6 היוון "קצבה מזכה" מעבר לתקרת הפטור חייב במס בהתאם לשיעורי המס להכנסה מיגיעה אישית, החלים על היחיד. את סכום ההיוון החייב במס ניתן לפרוס בהתאם להוראות סעיף 8(ג)(3) לפקודה.

6. סיכום מנגנון חישוב הפטור בקליפת האגוז

סכום ההון הפטור העומד לרשותו של מי שהגיע לגיל הזכאות הוא מכפלת תקרת הקצבה המזכה באחוז הפטור ובמכפיל ההמרה להון. בשנת 2012, כאמור לעיל, הסכום הוא 641,277 ₪ (= $180 * 8,190 * 43.5\%$), ובשנת 2025 הסכום יהיה 987,714 ₪ (בנתוני 2012) = $180 * 67\% * 8190$). סכום זה יכול להיות מנוצל בשלשה דרכים:

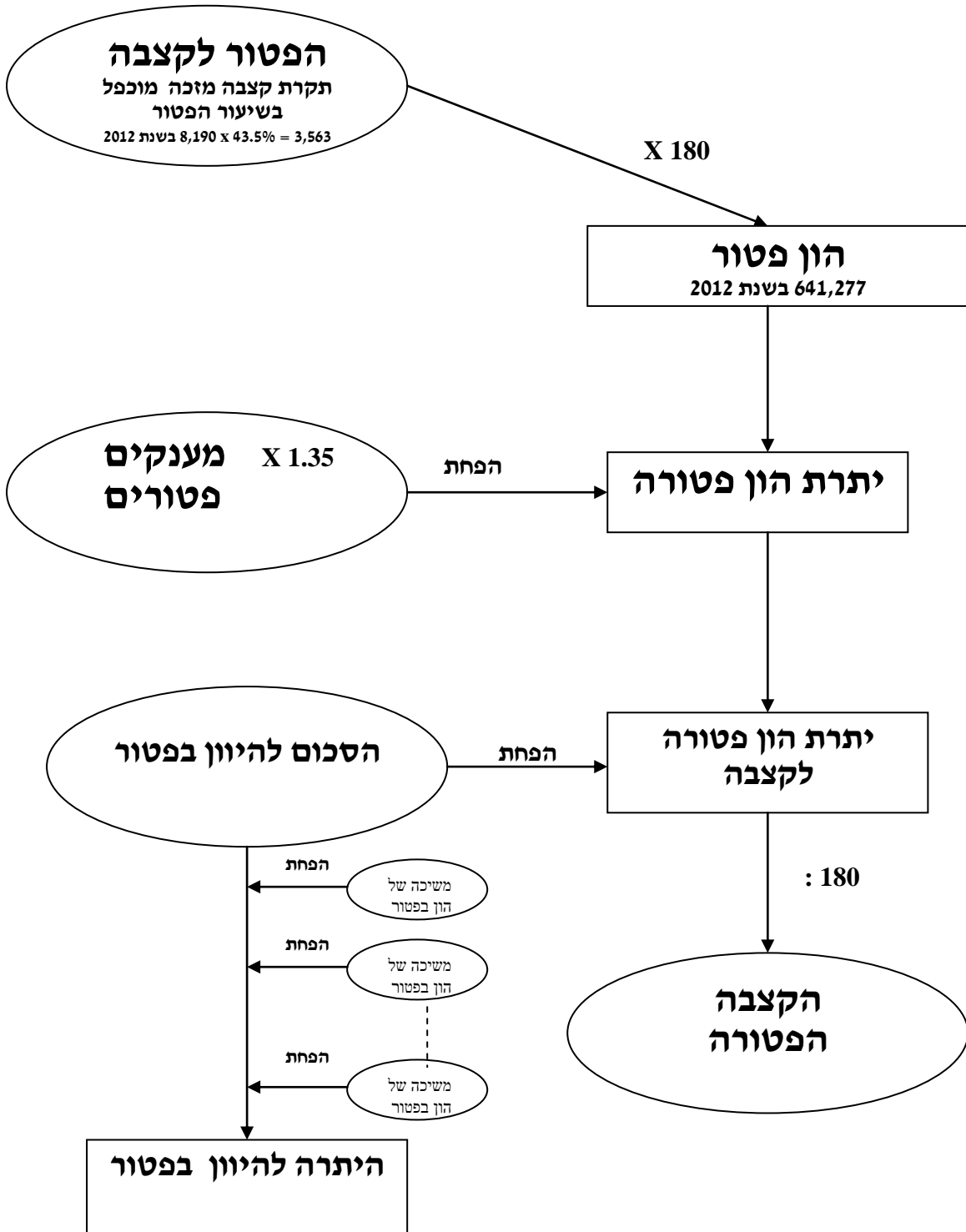
6.1 לא קיבל היחיד מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות, ולא היוו חלק מקצבתו, ייהנה מפטור על קצבתו החודשית בשיעור 43.5% עד 67% מתקרת הקצבה המזכה, ולאורך השנים ינצל בדרך זו את מלוא ההון הפטור העומד לרשותו. **במקרה כאמור תהיה הקצבה הפטורה בגובה הפטור לקצבה.**

6.2 קיבל היחיד מענקי פרישה פטורים ממס בגין 32 שנות עבודה שקדמו לגיל הזכאות, יקטן סכום ההון הפטור, כמוסבר לעיל, בשיעור המענקים הפטורים כשהם ממודדים ומוכפלים במקדם 1.35. **במקרה כאמור תהיה הקצבה הפטורה בגובה יתרת ההון הפטורה כשהיא מחולקת ב - 180.**

6.3 אפשרות שלישית העומדת לרשות היחיד היא לקבוע כי חלק מיתרת ההון הפטורה, כמוסבר לעיל, תיועד כסכום להיוון בפטור. סכום זה יופחת מיתרת ההון הפטורה ותוצאתו יתרת ההון הפטורה לקצבה. **במקרה כאמור תהיה הקצבה הפטורה בגובה יתרת ההון הפטורה לקצבה כשהיא מחולקת ב - 180.**

תרשים לחישוב הקצבה הפטורה וקביעת יתרה להיוון בפטור

7. הנחיות לפעולה

- 7.1 חובת חישוב הפטור בפקיד שומה** - עד למתן הוראה חדשה, כל יחיד שהגיע לגיל הזכאות ומבקש ליהנות מפטור על קצבתו המזכה, יפנה לפקיד השומה כדי שזה יקבע לו, בהתחשב במענקי הפרישה הפטורים ששולמו לו, את יתרת ההון הפטורה העומדת לרשותו של היחיד לאחר הפעלת נוסחת הקיזוז, אם נדרש, כמוסבר בסעיף 4 לעיל.
- 7.2 יחיד שהגיע לגיל הזכאות ומעוניין לקבוע את הסכום להיוון בפטור**, יפנה לפקיד השומה תוך 90 ימים מהיום שבו ניתן לו לראשונה פטור ממס בשל קצבה מזכה. עם קביעת היתרה להיוון בפטור, יעדכן פקיד השומה את יתרת ההון הפטורה לקצבה, אם נותרה, אשר תשמש בסיס לפטור החודשי, כמוסבר בסעיף 5 לעיל.
- 7.3 האישור לקצבה הפטורה** - האישור לקצבה הפטורה וכפי שהובן מהאמור לעיל, הינו אישור סכומי, ואולם על מנת להבטיח את תקפות האישור לתוחלת חייו של היחיד ולמנוע צורך בחישוב מחדש לכל תקופה, האישור לפטור על הקצבה יינתן בשנת הפקתו, ויכלול שני נתונים, האחד אישור על גובה הקצבה הפטורה באותה שנה, השני יהא השיעור מתוך תקרת הקצבה המזכה. שיעור זה יישאר קבוע לתוחלת חייו של היחיד וישתנה בתקופת ההדרגה עם כל שינוי של שיעור הפטור בגובה השינוי. למי שבחר בשיעור פטור שאינו גדל או בשיעור פטור הגדל באופן יחסי, בחירתו תצוין במפורש באישור. מי שבחר להפוך יתרה להיוון בפטור לקצבה פטורה, יקבל אישור חדש.
- 7.4 "סכום קצבה מזערי"** - כאמור לעיל, היוון קצבה מותנה בקיומו של "סכום קצבה מזערי", על פי חוק הפיקוח על קופות גמל. לפיכך, מי שמבקש להוון קצבה, נדרש להציג בפני פקיד השומה תלושי שכר ממשלמי הקצבה (קופות גמל או מעביד, ללא קצבאות שארים) מהם עולה כי מדובר בקצבאות לתוחלת חיים, וכי בכל חודש הקצבה שקיבל היחיד תעלה על הקצבה המזערית. לפיכך, הדרישה להיוון תוך 90 יום תאפשר ליחיד זמן מספיק להוכחת דבר קיומה של הקצבה המזערית, בפני פקיד השומה.
- 7.5 היוון קצבה מזכה** שהוא משיכה כדין ושלא ביקשו בגינו פטור לפי סעיף 9א לפקודה, חייב במס שולי החל על היחיד. על היוון קצבה כאמור חלות הוראות הפריסה וניתן לפרוס לאחור או לפרוס קדימה שש שנים לכל היותר על פי הוראות סעיף 8(ג)(3). יובהר כי הפריסה קדימה משקפת יחס של שנה אחת לכל ארבע שנות היוון. לפיכך, יש לבחון את גילו של מי שבחר להוון, וכל ארבע שנים שלאחר גיל 70 (לאישה ולגבר) יפחיתו מתקופת הפריסה שנה אחת, מכאן, מי שמלאו לו 74 במועד ההיוון יוכל לפרוס ל- 5 שנים לכל היותר, ומי שמלאו לו 78 יוכל לפרוס ל- 4 שנים לכל היותר וכך הלאה. מי שמלאו לו 94 שנים לא יוכל לפרוס את הכנסתו מהיוון קצבה מזכה.

7.6 הטיפול במענקי פרישה ששולמו לאחר גיל הזכאות:

7.6.1 יחיד שהגיע לגיל הזכאות והודיע לפקיד השומה כי הוא מבקש לקבל בעתיד מענקי פרישה פטורים ממס בגין שנים שקדמו להגיעו לגיל הזכאות, תופחת יתרת ההון הפטורה כפי שנקבעה בסעיף 7.1 או 7.2 לעיל, בסכום השווה למענקים הפטורים הצפויים, בגין שנות העבודה שקדמו לגיל הזכאות כשהם מוכפלים ב - 1.35. סכום זה יתווסף ליתרה להיוון בפטור כפי שנקבעה בסעיף 7.2.

7.6.2 בעת קבלת מענקי הפרישה המאוחרים בגין השנים שקדמו לגיל הזכאות, תקרת הפטור תהיה לפי הוראות סעיף 9(א7) לפקודה, אך לא יותר מהיתרה להיוון בפטור כפי שהיא במועד משיכת מענקי הפרישה הפטורים, וכשהיא מחולקת ב- 1.35. לא הודיע היחיד לפקיד השומה במועד קבלת הפטור על הקצבה המזכה, על כוונתו לנצל את הפטור לפי סעיף 9(א7) בגין שנות עבודתו שקדמו לגיל הזכאות, יראו אותו כמי שויתר על הפטור בגין השנים שקדמו לגיל הזכאות והעדיף לקבל את הפטור על הקצבה המזכה.

7.6.3 יודגש, כי לקבלת מענקי הפרישה הפטורים בגין השנים שאחרי גיל הזכאות, לא תהיה השלכה או פגיעה בפטור על הקצבה, כפי שחושב. יובהר כי בכל מקרה, "יתרת ההון הפטורה" וה"יתרה להיוון בפטור" נקבעות במועד קבלת הפטור לראשונה, והן אינן ניתנות לשינוי לאחר מועד זה.

דוגמה
<p>אדם שהתחיל לעבוד אצל מעביד חדש בשנת 2000, הניח לעצמו הזכאות בשנת 2013 וממשיך לעבוד אצל אותו מעביד לאחר שהניח לעצמו הזכאות. הקצבה המזכה שתתקבל החל מעצמו הזכאות היא 9,000 ₪ ופנסיה מתקבלת משכורת של 8,000 ₪ באין צבירתו. כיצד עליו לנהוג?</p>
פיתרון הדוגמה
<p>הבציה היא, שמצנן הפרישה באין 13 שנות הצבירה האחרונות טרם נתקבלו בידו ולכן לכאורה היחיד יכול לוותר על הפטור של 9(א7) ולקבל פטור מרבי על הקצבה (מצין ויתור על מצנן פטורים). למצן הסך ספק, מצנן פטורים באין שנות צבירה לאחר עלי הזכאות אינם נחשבים כמצנן פטורים. מאחר והיחיד מסר כי יקבל משכורת באין כל שנת צבירה הוא מבקש לשריין מצנן פטורים באובה של 1.35*13*8,000 כלומר עליו לשריין כ - 140,000 ₪ למשיכה של 104,000 ₪ (= 13*8,000) בצמיד. כלומר עליו לבקש לייצר להיוון הפטור 140,000 ₪ אשר יקטין את הפטור שלו על הקצבה ב 778 ₪ (= 140,000 / 180) ויצטרפו ליתרה להיוון הפטור.</p> <p style="text-align: center;">אירוע הפרישה - תרחיש מס' 1</p> <p>היחיד פרש מצבירתו בשנת 2020 ומשכורתו הנומינלית צלמה ל 9,000 ₪ ולפיכך קיבל פיצויים בסך של 180,000 ₪, כיצד יש לממש לו את הפטור על הפיצויים.</p> <p style="text-align: right;">104,000 ₪ - פטור שמר (במקום 117,000 שהיה צ"ל = 9,000*13)</p> <p style="text-align: right;">63,000 ₪ - פטור 7 שנים</p> <p style="text-align: right;">13,000 ₪ - חייב</p> <p style="text-align: right;">180,000 ₪ - סה"כ</p>

פיתרון הדוגמה - המשך

אירוץ הפרישה - תרחיש מס' 2
היחיד פרש מצבירתו בשנת 2020 וקיבל פיזויים בסך של 100,000 ₪ בסה"כ כלאחר 5,000 ₪ לשנה, כיצד יש לחשב לו את הפטור על הפיזויים. באין 7 השנים שלאחר הפרישה הינו זכאי לפטור הרגיל על פי הוראות הסעיף, באין 13 השנים שקדמו לרגיל הזכאות יוכל לקבל הפטור 65,000 ₪ (= $13 \times 5,000$) ולאחר הכפלה ב 1.35 נפצע ביתרה ליהיון הפטור 87,750 ₪ יתרת ה"יתרה ליהיון הפטור" האובה של 52,500 ₪ (= $140,000 - 87,500$) תהיה ניתנת לניצול בדרך של היוון קצבה או הגדלת פטור על הקצבה.

בברכה,

רשות המסים בישראל